

Stand van zaken duurzaamheidsagenda, 2022 - 2023

Agenda 'Duurzaam Wonen'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
1	Zonnepanelenproject de Groene Zone	Een project waarin 12 samenwerkende gemeenten zonnepanelen voorfinancieren voor inwoners. Deelnemende inwoners worden volledig ontzorgd door de serviceprovider in aanleg en onderhoud.	Duurzame bestaande woningvoorraad, energiebesparing	12 samenwerkende gemeenten, Tautus/Gutami (serviceprovider)	Project is in afgerond. Bijna alle deelnemersplekken zijn vergeven. In totaal hebben ruim 200 huishoudens meegedaan. Een vervolg hierop wordt de Groene Zone Isoleren. De Groene Zone Isoleren is een project dat wordt opgezet in de regio om inwoners bij te staan bij het isoleren van de woning.	Afgerond
2	Duurzaamheid in prestatieafspraken woningcorporaties	Afspraken over energiebesparing, warmtetransitie en zonnepanelenproject.	Duurzame bestaande woningvoorraad	WoCom	In samenwerking met de woonregisseur zal team duurzaamheid met WoCom om de tafel gaan zitten om de prestatieafspraken wat betreft duurzaamheid met WoCom te bespreken. Daarnaast komt de gemeente 4 keer per jaar samen met WoCom en de bewonersraad om de voortgang van de prestatieafspraken te bespreken. Woningen van woCom met energielabel E, F en G worden (planmatig) versneld (uiterlijk voor 2028) verduurzaamd naar minimaal label D. Daarnaast heeft WoCom een vaste planning voor het verduurzamen van de woningvoorraad.	Doorlopend
3	Samenwerking met SPDL en DWL	Een samenwerking waarin we elkaar helpen om duurzaamheid onder de aandacht te brengen bij inwoners. Daarnaast wordt inwoners praktische hulp aangeboden omtrent duurzame maatregelen in en om het huis.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Stichting Platform Duurzaam Laarbeek (SPDL) en Duurzaam Wonen Laarbeek (DWL)	De samenwerking blijven we continueren. In totaal hebben er in 2022 232 huisbezoeken plaatsgevonden. Daarnaast is er regelmatig in de huiskamer in Beek en Donk een inloopspreekuur.	Doorlopend
4	Buurkracht	Organisatie die burens samenbrengt en ondersteunt in het opzetten van duurzame initiatieven, zoals gezamenlijk inkopen van zonnepanelen of isolatie.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Buurkracht, wijkraden, SPDL	De provincie en Buurkracht hebben begin 2023 het programma Sociale Innovatie Energietransitie 2 opgestart. Laarbeek doet mee aan dit programma met de kern Mariahout. De komende twee jaren werken we toe naar een uitvoeringsplan voor Mariahout.	Lopend project
5	Operatie Steenbreek	In samenwerking met stichting Steenbreek en bewoners stimuleert de gemeente kleine lokale maatregelen om tuinen te vergroenen. Kortom: steen eruit, plan erin.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	Stichting Steenbreek, Groenondernemers, Inwoners	Er wordt onderzocht of we groencoaches kunnen inzetten, vanuit het IVN. Zij kunnen adviseren hoe mensen met minimale inspanning hun tuin kunnen vergroenen.	Doorlopend
6	Aanscherpen duurzaamheid in gunningscriteria	Onderzoeken in hoeverre we duurzaamheid als criterium kunnen opnemen in gebiedsontwikkeling en in hoeverre we duurzaamheid kunnen formaliseren in de werkwijze van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.	Duurzame nieuwbouw	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	Bij steeds meer ruimtelijke plannen praten de medewerkers van team duurzaamheid 'aan de voorkant' mee. Hierdoor worden aspecten m.b.t. duurzaamheid, groen, klimaatadaptatie en biodiversiteit steeds beter in plannen geborgd.	Doorlopend
7	Subsidie afkoppelen regenwater	Verminder afvoer van regenwater naar riolering.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	Samenwerkende Peelgemeenten	Evenals in 2021 is er in 2022 relatief weinig gebruik gemaakt van deze subsidieregeling. In 2023 wordt gekeken hoe we deze subsidie aantrekkelijker en bekender kunnen maken.	Doorlopend

8	Organiseren duurzaamheidscafé	We organiseren 2x per jaar informatiebijeenkomsten over bepaalde onderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat.	Gedragsverandering	O.a. SPDL, DWL, IVN, gastsprekers en experts. Per thema anders.	In Aarle-Rixtel komt eind 2023 een bewonersbijeenkomst over Gulden Energie. In maart 2024 wordt een energiefestival georganiseerd in Mariahout.	Doorlopend
9	Deelname 'duurzame huizen route'	Een aantal activiteiten per jaar waarin inwoners leren van hun burens. Goede voorbeelden krijgen een podium. Het platform voor de Nationale Duurzame Huizen Route heeft de organisatie in handen.	Duurzame bestaande woningvoorraad,	Nationale Duurzame Huizen Route, SPDL, DWL	In 2022 is er in het voorjaar een thematour geweest. De thematour is een verdiepend bezoek in en om een woning. De huiseigenaar neemt bezoekers door het huis en geeft uitleg over een specifiek thema, bijvoorbeeld een warmtepomp, zonne-energie of isoleren. Daarnaast is in het najaar de Duurzame Huizenroute geweest. In 2023 zal er meer actief geworven worden naar huiseigenaren die het leuk vinden om hieraan deel te nemen	Doorlopend
10	Regeling Reductie Energieverbruik (RRE en RREW)	De gemeente heeft een aanzienlijk subsidiebedrag ontvangen van het Rijk om onze inwoners te stimuleren en te faciliteren om kleine energiebesparende maatregelen (o.a. LED-lampen, tochtstrips, radiatorfolie, radiatorventilatoren) te nemen. Woningeigenaren en huurders hebben elk een aparte regeling.	Energiebesparing, Gedragsverandering	DWL, SPDL, WoCom, lokale doe-het-zelfzaken.	In december 2022 is de RREW voor huurders afgerond. Er zijn in totaal 1236 bonnen vergeven aan huurders in Laarbeek om te besteden aan energiebesparende producten.	Afgerond
11	Verbeteren informatievoorziening subsidies en leningen	Verbeteren van informatie over duurzame maatregelen, subsidies en leningen van de overheid (nationaal, regionaal en lokaal) op de website van de gemeente. Overzichtelijke lijst met partners en doorklik-links.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Subsidie-verstrekking	In 2022 zijn op de website enkele verbeteringen doorgevoerd. Echter, door de overgang naar de nieuwe website werkt nog niet alles optimaal. In 2023 wordt dit verder geoptimaliseerd.	Lopend project
12	Opstellen plan van aanpak 'duurzaamheid en minima'	Onderzoeken hoe we duurzaamheid kunnen vervlechten in het minimabeleid en de uitvoering daarvan. Gedacht kan worden aan energiezuinige apparaten en gedragsverandering.	Gedragsverandering	Woningcorporaties, maatschappelijke organisaties	In juni 2023 zijn we gestart met de uitvoering van het Plan van Aanpak Energiearmoede in de vorm van een witgoed- en infraroodpanelenactie. Deze loopt volgens schema.	Lopend project

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2023 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
13	Toevoegen mogelijkheid zonnepanelen aan duurzaamheidslening.	Mogelijk maken om duurzaamheidslening ook voor zonnepanelen in te zetten zodra project Groene Zone afgelopen is.	Duurzame bestaande woningvoorraad	SVN	Er is uitgezocht of de duurzaamheidslening van de gemeente via het Nationaal Warmtefonds kan lopen. Dit kan niet. Inwoners kunnen wel zelf via het warmtefonds een lening afsluiten voor zonnepanelen tegen een iets hogere rente t.o.v. onze duurzaamheidslening.	Nieuw
14	De Groene Zone Isoleren	Bekeken wordt of er een vervolgproject komt op het zonnepanelenproject. Mogelijk wordt dat een project voor woningisolatie.	Duurzame bestaande woningvoorraad, energiebesparing	Samenwerkende gemeenten (exacte aantal nog niet bekend)	De Groene Zone Isoleren is een project dat wordt opgezet in de regio om inwoners bij te staan bij het isoleren van de woning. Het isoleren van woningen brengt de energierekening omlaag, vergroot het wooncomfort en is ook nodig om woningen uiteindelijk aardgasvrij te kunnen maken. Dit project is een vervolg op de Groene Zone 1.0 (zonnepanelen).	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2023):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
15	Opstellen informatiefolder voor bouwers en kopers	Folder die informatie over duurzaamheidsmaatregelen op een positieve manier toegankelijk en overzichtelijk maakt.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Duurzame nieuwbouw	Energieloket, DWL, SPDL	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
16	Informeren over natuurinclusieve bebouwde omgeving	Flyer opstellen om vervolgens breed uit te zetten in de gemeente. Zo worden inwoners gestimuleerd om tuinen te vergroenen en/of maatregelen te nemen om de biodiversiteit op en rondom het huis te bevorderen.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	IVN	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt. Mogelijk combinatie met informatiefolder voor bouwers en kopers.	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzame Leefomgeving'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
17	Plek maken voor waterberging in de openbare ruimte	We hanteren het uitgangspunt dat we hemelwater zoveel mogelijk in de openbare ruimte kunnen bergen. Dat betekent dat het openbaar groen in de toekomst ook meer een functie krijgt om (tijdelijk) hemelwater te kunnen bergen.	Duurzaam watersysteem	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden.	Doorlopend

18	Aanleg ecologische verbindingzones	Met ecologische verbindingzones verbinden we (nieuwe en bestaande) natuurgebieden met elkaar. De komende jaren zetten we in op de voorbereiding en realisatie van EVZ's bij de Goorloop (afroning), de Heiindse Loop, Mariahouts Bos – Het Geregt en de Snelle Loop. Waar zich kansen voordoen is nooit exact te voorspellen, we moeten dus voldoende flexibiliteit hebben om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.	Verhoging biodiversiteit	Diverse grondeigenaren, waterschap, provincie, lokale organisaties zoals IVN, ZLTO, Laarbeeks Landschap.	Doorlopende activiteit. In het voorjaar van 2023 is de EVZ (bosaanplant) tussen het Mariahouts bos en Het Geregt gerealiseerd. De planvorming daarvoor is in 2022 afgerond. De voorbereidingen voor een EVZ langs de Heiindse Loop en een natuurvriendelijke oever langs de Donkersvoortse Loop zijn opgestart door het waterschap. In het kader van het zonnepark Liesvelden is een grondruil/-verkoop tot stand gekomen die ruimte biedt voor realisatie van een EVZ en beekherstel langs de Aa en de Snelle Loop in de noordoosthoek van de gemeente. Langs de Boerdonkse Aa zijn gronden verworven voor aanleg van een EVZ. De planvorming (inclusief informatieavonden) is in volle gang.	Doorlopend
19	Ecologisch bermbeheer	Vele kilometers bermen en sloten worden in Laarbeek ecologisch beheerd. We voeren maaisel af waardoor bermen verschaald worden en er meer ruimte komt voor bloemen. Waar voldoende ruimte is, kan struweel tot ontwikkeling komen of zelfs aangeplant worden. Deze aanpak is succesvol en blijven we continueren, waarbij we aandacht blijven houden voor de bergings- en afvoercapaciteit van sloten.	Verhoging biodiversiteit	Aannemers en lokale organisaties zoals IVN, ZLTO en Laarbeeks Landschap.	Conform de onderliggende beheerplannen zijn de hiervoor aangewezen bermen ecologisch beheerd. Behoud en aanplant van struweel in bermen is in de praktijk weerbarstig. Dit struweel blijft door verdroging, miscommunicatie bij beheer of bewuste vernieling helaas niet altijd staan en moet regelmatig ingeboet worden.	Doorlopend
20	Stimuleren van de aanleg van bloemrijke akkerranden	Bloemrijke akkerranden zijn positief voor de biodiversiteit en zorgen voor meer insecten en vogels. Bovendien geven ze een fraai beeld. We blijven de aanleg van deze randen jaarlijks stimuleren door middel van subsidie.	Verhoging biodiversiteit	Agrarische ondernemers, Laarbeeks Landschap	Ook in 2022 zijn er weer bloemrijke akkerranden aangelegd door agrariërs. In totaal gaat het om ongeveer 1,5 hectare via Laarbeeks Landschap op particuliere grond en ongeveer 2,8 hectare op gemeentelijke (pacht)grond.	Doorlopend
21	Verminderen aantal m2 verharding	In de dorpskernen is een groot deel van de openbare ruimte verhard. Dat is lang niet altijd omdat het noodzakelijk is. Bij wegreconstructies hanteren we het uitgangspunt dat alleen verharding wordt aangelegd waar die noodzakelijk is. Reststroken of overhoeken worden niet dicht bestraat, maar blijven groen. We werken actief mee aan bewonersinitiatieven om verharding in de openbare ruimte te verminderen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. We zetten er op in dat de ambities m.b.t. duurzaamheid en de werkzaamheden vanuit team Beheer Openbare Ruimte goed op elkaar afgestemd worden. De praktijk is vaak nog weerbarstig waardoor nog niet alle kansen worden benut. Het is een doorlopend leerproces.	Doorlopend
22	Vergroten infiltratiemogelijkheden van verharde oppervlakten	Meer gebruik maken van waterdoorlatende bestratingsmaterialen (bijvoorbeeld grasstenen) of bestratingspatronen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. Inmiddels wordt het grootste deel van nieuw aan te leggen parkeervakken uitgevoerd in waterdoorlatende grasbetonstenen.	Doorlopend
23	Deelname aan Operatie Steenbreek	Laarbeek wordt vaak genoemd als voorbeeldgemeente op het gebied van groen, participatie en duurzaamheid. We delen onze successen graag en leren ook graag van andere Steenbreek-gemeenten. Daarom nemen we actief deel aan Steenbreekactiviteiten.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Steenbreek gemeenten	In 2022 hebben we diverse keren gebruik gemaakt van het Steenbreek-netwerk. Daarnaast heeft er in Laarbeek op 17 november 2022 een webinar met workshop over biodiversiteit plaatsgevonden waar ook een flink aantal raads- en commissieleden heeft deelgenomen. De samenwerkingsovereenkomst met Stichting Steenbreek is in maart 2023 voor onbepaalde tijd verlengd.	Doorlopend

24	Boomfeestdag	We nemen jaarlijks actief deel aan de boomfeestdag en werken daarmee aan bewustwording bij kinderen. De opzet van de boomfeestdag is gericht op educatie met als afsluiting het aanplanten van een boom op een bijzondere locatie.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Scholen en IVN Laarbeek	In oktober en november 2022 heeft IVN Laarbeek bij diverse groepen 5-6 van de Laarbeekse basisscholen weer workshops verzorgd. Daarnaast zijn op enkele plekken samen met deze klassen bomen geplant in het voorjaar van 2023	Doorlopend
25	Zaaiacties	We organiseren jaarlijks collectieve zaaiacties waarbij de gemeente bloemzaad beschikbaar stelt en inwoners stukjes kunnen inzaaien.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Laarbeeks Landschap	Via de bloemzaadactie van Laarbeeks Landschap is ongeveer 7,5 hectare ingezaaid met graan- en bloemenmengsels. Ongeveer 80 inwoners van Laarbeek hebben meegedaan, variërend van enkele m2 tot 5.000 m2 ingezaaid oppervlak.	Doorlopend
26	Vervanging en aanplant van bomen	Om een duurzaam en gevarieerd bomenbestand in Laarbeek te behouden gaan we structureel investeren in vervanging van bomen en waar mogelijk aanplant van nieuwe bomen. We maken een vervangingsplan en starten in het najaar met de uitvoering.	Verhoging biodiversiteit	IVN, Laarbeeks Landschap, inwoners, buurtverenigingen, dorpsraden.	In de wijk Opstal in Aarle-Rixtel is de planvorming en het participatietraject voor het bomenplan succesvol verlopen. In 2023 volgt de uitvoering. Hetzelfde geldt voor de Adriaan Boutlaan in Lieshout. In 2023 zal gestart worden met de uitwerking van een bomenplan voor wijk De Regt in Beek en Donk.	Doorlopend
27	Stimuleren van de aanleg en het onderhoud van landschapselementen en erfbeplantingen	We sluiten in het voorjaar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de provincie voor Stika (stimuleringskader groen blauwe diensten) of maken een eigen regeling voor ondersteuning van particuliere initiatieven ter verbetering van natuur en landschap. Daarnaast blijven we initiatieven voor de aanleg van erfbeplantingen stimuleren en wijzen we op subsidiemogelijkheden daarvoor.	Verhoging biodiversiteit	Provincie, inwoners en (agrarische) bedrijven	Er is in 2020 een samenwerkingsovereenkomst met provincie en Brabants Landschap gesloten voor de stimuleringsregeling landschap (stila). Jaarlijks worden enkele stilaprojecten in Laarbeek uitgevoerd, maar het budget biedt ruimte voor meer. In 2022 is de stilaregeling daarom extra gepromoot via de lokale media en de duurzaamheidspagina in de MooiLaarbeek krant. In 2022 is een nieuwe ronde van het project ErvenPlus gestart, helaas valt de belangstelling tot nu toe tegen. M.b.t. de stilaregeling en ErvenPlus wordt de communicatie en voorlichting voortgezet.	Doorlopend
28	Ondersteunen duurzame wijzen van landbouw (bijvoorbeeld aanleg voedselbos (agroforestry))	Wanneer initiatiefnemers zich bij de gemeente melden, dan geven we actief ondersteuning in de omschakeling naar duurzame vormen van landbouw. Dat kan via bijdragen in uren, financiën of faciliteren met grond of planvorming. Het betreft altijd maatwerk.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	Agrarische ondernemers	Er is één voedselbos in Laarbeek in ontwikkeling waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft genomen. Er loopt ook een initiatief voor een kleinschalige familyfarm.	Doorlopend
29	Aanleg nieuw bos	Om de biodiversiteit te vergroten en meer CO2 vast te leggen willen we minimaal 5 hectare nieuw bos aangelegd hebben in 2025. Dit kan zowel in de vorm van grotere oppervlakten bos als in de vorm van kleinere "tiny forests".	Verhoging biodiversiteit	Grondeigenaren	Er is een nieuw bosje van 0,6 ha bij de Laarweg aangeplant. Begin 2023 is er 1,5 hectare nieuw bos aangeplant in de Boerdonkse Kampen waarmee een verbinding tussen de bestaande bosgebieden gevormd wordt. In het Gulden Land worden ook enkele hectares nieuw bos aangeplant.	Lopend project
30	Verbetering leefomstandigheden voor bijen en insecten in openbaar groen	We zetten in op verhoging van kennis m.b.t. bijvriendelijk beheer en passen vervolgens ons beheer aan om de leefomstandigheden van bijen en insecten te verbeteren. We maken gebruik van de campagne 'Nederland Zoemt'.	Meer groen en minder verharding in dorpen	IVN, werkvoorbereiders, aannemers, Nederlandse Bijenhoudersvereniging	De gemeenteraad heeft extra middelen vrijgemaakt om de komende 15 jaar 75% van het groenareaal biodiverser in te richten. Hiervoor is op een aantal locaties het maaibeheer al aangepast. In het najaar van 2023 worden de eerste omvormingsplannen gemaakt en uitgevoerd.	Doorlopend

31	Ontwikkelen groen-norm	In de afwegingen bij het verdelen van de schaarse ruimte in de dorpen vormen ruimte voor groen (en water) nog te vaak sluitposten. Veel andere functies zijn 'genormeerd', denk aan parkeernormen, normen voor breedte van wegen/voetpaden, bestemmingsplanregels, enz. Het zou in de discussie helpen, wanneer we in Laarbeek ook een groennorm zouden kunnen hanteren. We gaan onderzoek doen of dit mogelijk is en hoe dat dan vormgegeven zou kunnen worden	Meer groen en minder verharding in dorpen	Ontwikkelaars, inwoners, IVN	Er heeft een eerste oriëntatie plaatsgevonden waarbij is gebleken dat een groennorm zowel voor- als nadelen heeft. De discussie zal in de omgevingsvisie voor de kernen ook nadrukkelijk aan de orde komen. Vooralsnog wordt gewerkt met de 75 m2 groen/water per woning die in het groenbeleidsplan (2011) al genoemd is. Niet als norm, maar als richtgetal. Daarnaast spiegelen we plannen aan de 3-30-300 regel als het gaat om bomen.	Lopend project
32	Groenstrijd 3.0	Na de succesvolle Groenstrijd 2.0 werken we een nieuwe actie uit waarin de realisatie van duurzaamheidsdoelen en combinatie met inwonersparticipatie centraal staat.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Inwoners, groenondernemers, belangenorganisaties als IVN, dorpsraden.	In 2023 wordt er een vervolg opgestart voor de groenstrijd. Hier is inmiddels een projectteam voor opgezet.	Lopend project
33	Organiseren duurzaamheidscafés	We organiseren 2x per jaar Informatiebijeenkomsten over bepaalde onderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat. Thema's kunnen heel divers zijn en ook betrekking hebben op duurzame leefomgeving.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Per thema anders.	Er worden geen duurzaamheidscafés als doel op zich georganiseerd. De praktijk heeft geleerd dat er door het jaar heen vaak informatiebijeenkomsten voor allerlei duurzaamheidsthema's nodig zijn. Die worden georganiseerd op het moment dat ze nodig zijn. Los daarvan ook nog duurzaamheidscafés organiseren leidt tot een 'overkill'. Daarom geven we geen verdere invulling aan de duurzaamheidscafés.	Afgerond
34	Participeren in regionale samenwerking klimaatadaptatie	Er komt een regionale samenwerking op het gebied van klimaatadaptatie. Hierin gaat Laarbeek ook participeren. Samenwerking is belangrijk en nodig om voor subsidies in aanmerking te komen.	Duurzaam watersysteem	Peelgemeenten, Waterschap	Onze beleidsadviseur klimaatadaptatie en biodiversiteit participeert in de regionale samenwerking.	Doorlopend
35	Uitvoering motie over vlechthekken	De gemeenteraad heeft een motie aangenomen waarin opgeroepen is om te onderzoeken of door samenwerking met andere buitengebiedpartners tot de aanleg van vlechthekken kan worden gekomen.	Verhoging biodiversiteit	ZLTO, Laarbeeks Landschap, agrarische ondernemers, inwoners buitengebied	Er is vanuit de Stila-regeling een mogelijkheid opgezet om dit collectief te doen. Ook is er door een storyteller een interview afgenomen bij een camping die gebruik heeft gemaakt van de Stila-regeling bij het plaatsen van heggen.	Lopend project
36	Rapportage natuurmonitoring	Elke 4 jaar wordt er een rapportage uitgebracht m.b.t. de resultaten van de Laarbeekse natuurmonitoring. Begin 2022 is dit rapport beschikbaar en wordt het aan de raad/commissie gepresenteerd.	Verhoging biodiversiteit	IVN, adviesbureau Ecologica	De rapportage over de natuurmonitoring is begin 2022 opgeleverd. In de commissie Ruimtelijk Domein van mei zijn de resultaten gepresenteerd.	Afgerond
37	Budgetaanpassing beheer en onderhoud	Onderzoeken of budgetbijstellingen voor beheer en onderhoud nodig zijn als gevolg van groenere en duurzamere keuzes bij de inrichting van de openbare ruimte.	Meer groen en minder verharding in dorpen, Duurzaam watersysteem, verhoging biodiversiteit	afdeling Beheer Openbare Ruimte	Er is een rekenmodel opgesteld waarmee diverse scenario's voor aanpassingen in het groenbeheer kunnen worden doorgerekend. In het kader van de begroting 2023 heeft de raad besloten om te kiezen voor een scenario waarbij in 15 jaar tijd 75% van het areaal openbaar groen biodiverser wordt ingericht en/of beheerd. De benodigde financiële middelen zijn beschikbaar gesteld.	Afgerond

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2023 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
----	------------	-----------------------------	------------------	----------	---------------------------	-----------------

38	Actie vergroten boomspiegels	Boomspiegels in verharding zijn vaak erg klein. Het vergroten van de boomspiegels vermindert het aantal m2 verharding, zorgt voor meer groen en is goed voor waterberging en biodiversiteit. Vanaf 2021 gaan we jaarlijks minimaal 25 boomspiegels vergroten.	Meer groen en minder verharding in dorpen	werkvoorbereiders, Bomenwerkgroep IVN	In 2022 is deze actie nog niet gestart. In overleg met team Beheer Openbare Ruimte worden in 2023 geschikte locaties gezocht waar boomspiegels vergroot kunnen worden.	Nieuw
39	Groene schoolpleinen	Omvormen van verharde schoolpleinen naar groene schoolpleinen. Naast verhoging van de biodiversiteit geeft een groen schoolplein kinderen elke dag de kans op natuurbeleving en biedt het mogelijkheden voor natuureducatie. Een groen schoolplein brengt creativiteit, rust, ontdekking en beleving samen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Scholen, IVN, ouders	Enkele basisscholen (Lieshout en Aarle-Rixtel) hebben zelf het initiatief genomen voor vergroening van hun schoolplein. Vanuit de gemeente nemen we een faciliterende rol aan. In 2023 bekijken we de mogelijkheden voor een subsidieregeling om de vergroening van schoolpleinen te ondersteunen. Scholen zetten ook eigen middelen in en benutten subsidiemogelijkheden.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2023):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
40	Voorbeeldtuinen	Realisatie van één of meer voorbeeldtuinen die kunnen dienen ter inspiratie voor de aanleg van groene tuinen bij nieuwbouw.	Duurzaam watersysteem, verhoging biodiversiteit	IVN, inwoners	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
41	Ruimte voor waterberging aan de dorpsranden	Om overtollig hemelwater te kunnen bergen is ruimte aan de randen van de dorpen nodig. Dat betekent benodigde gronden verwerven of afspraken maken met eigenaren. Veelal kunnen combinaties gemaakt worden met natuurdoelen.	Duurzaam watersysteem	Waterschap, grondeigenaren	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
42	Ruimte voor waterberging in het buitengebied	In samenwerking met het waterschap onderzoeken we de kansen en mogelijkheden voor waterberging in het buitengebied. Concreet wordt dit de komende tijd onderzocht in de omgeving van de Heieindse Loop.	Duurzaam watersysteem	Waterschap, grondeigenaren	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
43	Vergroten van kennis over bodemvruchtbaarheid / vastlegging CO ₂ in de bodem	Bodemvruchtbaarheid is een samenspel van vele factoren. Grofweg gaat het om een balans tussen biologie, chemie en structuur van de bodem. Elk van deze factoren heeft unieke kenmerken. Ze versterken elkaar maar tegelijkertijd bepaalt de zwakste schakel de kracht van het geheel. Het gehalte aan organische stof dat in de bodem aanwezig is, bepaalt in belangrijke mate de bodemvruchtbaarheid. We willen stimuleren dat de kennis over bodemvruchtbaarheid meer gedeeld wordt en dat het bewustzijn groeit. Dit zou moeten aanzetten tot individueel handelen van grondeigenaren.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	ZLTO, agrarische ondernemers	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
44	Voorwaarden stellen aan gebruik gemeentelijke pachtgronden	Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden om voorwaarden te stellen aan het gebruik van gemeentelijke pachtgronden. Bijvoorbeeld door verbod op toepassing chemische middelen, verplichting bloemrijke randen, voorschrijven activiteiten die bodemvruchtbaarheid verhogen, maatregelen om water vast te houden. Bij het stellen van voorwaarden, hoort ook het bieden van zekerheid.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	ZLTO	Er heeft conform planning nog geen onderzoek plaatsgevonden. Wel zijn enkele basisvoorwaarden gesteld in nieuwe pachtovereenkomsten (beperking gebruik chemische middelen, bloemrijke randen, e.d.).	Lagere prioriteit

45	Aanleg keverbanken	Keverbanken zijn verhoogde stroken grond midden in een akker die ingezaaid worden met gras/kruiden. Ze bieden onderdak aan een grote hoeveelheid insecten en bevorderen de vogelstand. We gaan op zoek naar locaties/grondeigenaren die medewerking willen geven aan de aanleg van keverbanken.	Verhoging biodiversiteit	Agrarische ondernemers, grondeigenaren	Conform planning nog niet opgepakt. In het natuurontwikkelingsplan voor het Gulden Land zijn wel enkele keverbanken opgenomen.	Lagere prioriteit
46	Actie 'mijn groene plein'	Omvormen van 'versteende' pleintjes naar 'groene oases'. In Laarbeek liggen op diverse plekken pleintjes die grotendeels bestraat zijn. We bekijken de noodzaak daarvan en streven er naar om elk jaar één pleintje zo veel mogelijk te vergroenen en om te vormen tot een 'mini parkje'.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
47	Ontwikkelen nieuw beleid m.b.t. de Maatlat klimaatadaptief en groen bouwen	Vanuit de Rijksoverheid is de Maatlat klimaatadaptief en groen bouwen ontwikkeld. Deze zal de komende jaren minder vrijblijvend worden. We ontwikkelen nieuw beleid hoe we deze maatlat in Laarbeek gaan hanteren.	Duurzaam watersysteem	Peelgemeenten, Waterschap	Dit betreft een nieuwe activiteit, na 2023 op te starten.	Nieuw

Agenda 'Duurzaam Ondernemen'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
48	Innovatiehuis De Peel	Samenwerking met andere Peelgemeenten, het waterschap en het bedrijfsleven omtrent innovatie. Voorbeelden hiervan zijn duurzame productieprocessen, de boerderij van de toekomst en duurzame inzetbaarheid van personeel.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	Gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Someren. Waterschap Aa en Maas. VNO-NCW Brabant-Zeeland	Het Innovatiehuis wordt meer losgelaten in de dagelijkse operatie. De opdracht aan het InnovatieHuis is werkzaamheden te verrichten op het gebied van: Business & Innovatie, Duurzaamheid en Branding (Pijlers van de economische agenda).	Doorlopend
49	Boer, Bier, Water	Samenwerking waarbij restwater van Swinkels hergebruikt wordt bij agrarische bedrijven voor irrigatie. Ook is er aandacht voor duurzaam en verantwoord agrarisch grondgebruik, zodat de bodem vitaal blijft en verdroging wordt tegengegaan. Daarnaast wordt innovatie gestimuleerd waarmee het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan worden verminderd.	Samenwerking, Circulair ondernemen	Swinkels Family Brewers, ZLTO, Waterschap Aa en Maas, Rabobank, Agrifirm en de Europese Unie	De gemeente participeert in financiële zin in dit project. Het project draagt bij aan een goede relatie tussen gemeente en buitengebiedondernemers. Inhoudelijk hebben we weinig betrokkenheid en zijn het vooral de andere partners die de kar trekken. We hebben dus vooral een faciliterende rol. In 2022 is besloten nog een jaar aangehaakt te blijven, maar in 2023 nogmaals kritisch te kijken naar de meerwaarde van deze samenwerking voor de gemeente.	Doorlopend
50	Inventariseren restwarmte en reststromen (biomassa)	Om de warmtevraag en het warmteaanbod in de gemeente te kunnen duiden in een transitievisie warmte, moeten reststromen van biomassa en restwarmte duidelijk in beeld zijn.	Circulair ondernemen, Energiebesparing	Samenwerking RES MRE, Parkmanagement, InduSym, ODZOB	Binnen onze regio is de coalitie Groen Gas actief. De grondstof mest heeft, door de mest te vergisten naar Groen Gas (gas met aardgaskwaliteit) of Biogas, een groot warmtepotentieel. Studies laten zien dat er, door deze warmtebron te benutten, in de Peel 30.000 woningen verwarmd kunnen worden. De coalitie brengt verschillende relevante aspecten van mestvergistings in kaart. Denk aan de energiepotentie, de beschikbaarheid, gezondheid en veiligheid, maatschappelijke aspecten, milieu aspecten, enz. Op basis van de bevindingen wordt een positon paper opgesteld waarin wordt weergegeven hoe de gemeenten en hun partners gas verkregen uit vergisting van mest uit de veehouderij kunnen inzetten als duurzame warmtebron.	Doorlopend
51	InduSym	InduSym brengt bedrijven in contact die baat hebben bij elkaars reststromen. InduSym haalt informatie op over energie- en materiaalgebruik, waarna gekeken wordt hoe deze stromen circulair te maken zijn op een efficiënte en duurzame manier.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	InduSym, ondersteund door de gemeente, parkmanagement en Innovatiehuis De Peel	Het project loopt. De gemeente heeft hier echter geen actieve rol in.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2023 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
52	Duurzaamheidsmarkt	Diverse verenigingen en bedrijven laten zien wat er zoal aan duurzame initiatieven bestaat. Daarnaast worden er activiteiten georganiseerd.	Samenwerking, Zichtbaarheid	Diverse verenigingen en bedrijven. SPDL, Energiehuis Helmond	Er is in 2022 geen duurzaamheidsmarkt georganiseerd door gebrek aan ambtelijke capaciteit. In 2023 worden activiteiten georganiseerd in de Week van de Duurzaamheid (begin oktober). Een duurzaamheidsmarkt zal daar onderdeel van zijn.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2023):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
53	Aanhaken in communicatie bij ondernemers-platformen	Input en informatie geven tijdens samenkomsten van ondernemersplatformen over duurzame maatregelen voor bedrijven, in samenwerking met partners. Input leveren voor interne nieuwsbrieven en mailings.	Samenwerking, Zichtbaarheid	Stichting Parkmanagement Laarbeek, Innovatiehuis De Peel, Vier, Centramanagement, Ondernemersclub Vier	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
54	Lobbyen voor (financieel) interessante regelingen voor ondernemers omtrent duurzame maatregelen.	In proces ondersteunen van (collectieve) duurzame initiatieven, zoals inkoop zonnepanelen. Invloed uitoefenen op wet- en regelgeving waar mogelijk.	Samenwerking	Stichting Parkmanagement Laarbeek, ondernemersfonds Laarbeek, Zonnig Helmond de Peel B.V.	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
55	Duurzame bedrijven in beeld	Er zijn diverse goede voorbeelden van duurzame bedrijven/boeren. Het is goed om deze voorbeelden 'in the picture' te zetten en te laten zien wat er zoal op het vlak van duurzaamheid gebeurt. Overzicht van duurzame bedrijven (wellicht in kaart) op de gemeentelijke website. Wat doen ze? Waar kun je duurzame producten vinden? Wie kan helpen met het verduurzamen van je huis? Promotie van deze tool.	Zichtbaarheid	Duurzame initiatieven, (agrarische) bedrijven, organisaties. Mooi Laarbeek Krant	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
56	Organiseren duurzaamheidscafé	We organiseren 2x per jaar informatiebijeenkomsten over bepaalde duurzaamheidsonderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat. Thema's kunnen heel divers zijn en ook betrekking hebben op duurzaam ondernemen.	Samenwerking	Gastsprekers en experts. O.a. Innovatiehuis De Peel, Ondernemersclub Vier, Stichting Parkmanagement Laarbeek	Er worden geen duurzaamheidscafés als doel op zich georganiseerd. De praktijk heeft geleerd dat er door het jaar heen vaak informatiebijeenkomsten voor allerlei duurzaamheidsthema's nodig zijn. Die worden georganiseerd op het moment dat ze nodig zijn. Los daarvan ook nog duurzaamheidscafés organiseren leidt tot een 'overkill'. Daarom geven we geen verdere invulling aan de duurzaamheidscafés.	Afgerond

Agenda 'Duurzaam Grondstoffengebruik'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
57	Zwerfvuilprogramma met o.a. vrijwilligers faciliteren	Vrijwilligers die zwerfvuil ruimen krijgen grijpstokken, zakken e.d.	Zwerfafval verminderen	Buurtconciërge, diverse (vrijwilligers)-organisaties	Dit wordt gecoördineerd in samenwerking met de buitendienst en Laarbeek Schoon. Er zijn voldoende materialen beschikbaar en de vrijwilligers ontvangen jaarlijks een bedankje.	Doorlopend
58	Communicatie afvalscheiding	Laten uitvoeren van scheidingsanalyses van restafval in Laarbeek en resultaten laten zien aan inwoners als onderdeel van de voorlichtingscampagne.	Afval verminderen en scheiden	Blink	We voeren scheidingsanalyses uit en communiceren over goed afval scheiden op de gemeentepagina en de themapagina in de MooiLaarbeek Krant en via items op sociale media.	Doorlopend
59	Landelijke opschoondag	Meedoen aan landelijke opschoondag, waarin met groepen vrijwilligers zwerfvuil wordt opgeruimd langs de wegen.	Zwerfafval verminderen	Scouting, IVN, scholen	De Landelijke Opschoondag wordt weer georganiseerd in samenwerking met Laarbeek Schoon.	Doorlopend
60	Voorlichtings-campagne	Campagne met o.a. sociale media, krant, achterkant afvalkalender en een 'voorbeeld-container' waarop scheiding wordt weergegeven.	Afval verminderen en scheiden	Diverse media	Hier is een begin mee gemaakt, maar dit zou nog zichtbaarder kunnen worden.	Doorlopend
61	Blink	Afspraken met Blink maken over verduurzamen bedrijfsvoering (waterstofauto's, nascheiding etc.).	Afval verminderen en scheiden, Afvalverwerking	Blink	Duurzaamheid blijft een belangrijk doel voor Blink. Wij ondersteunen dit waar mogelijk.	Lopend project
62	Renovatie milieustraat	De milieustraat in Lieshout wordt opnieuw ingericht.	Afval verminderen en scheiden	Blink	Tijdens de thematische avond in juli is input van de raad opgehaald. De scenario's minimale upgrade en twee varianten van een toekomstbestendige milieustraat worden nader uitgewerkt.	Lopend project

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2023 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
63	Gastlessen scholen	Gastlessen over afvalscheiding, snoeproutes en zwerfvuil.	Afval verminderen en scheiden, Zwerfafval verminderen, Plasticvrij	Commanderij College, basisscholen	In het najaar van 2022 zijn op de basisscholen in Laarbeek een tweetal natuureducatieve bewustwording projecten aangeboden door de gemeente. SPRAAKWATER RIDDERS is een educatief kunst- en natuurproject over water, milieu, riool en klimaatadaptatie speciaal ontwikkeld voor de groepen 3/4/5 van het basisonderwijs. SPRAAKWATER RAP Het project voor de groepen 7/8 begon met de interactieve cabaretseke Spraakwater Quiz in de klas over verschillende kanten van water, afval, goed rioolgebruik en klimaatadaptatie. In het najaar van 2022 zijn leerlingen van het VMBO de straat opgegaan om zwerfafval te rapen. Hiermee hebben ze lichtboxen gemaakt die in 2023 geexposeerd zijn in het gemeentehuis. Daarnaast is een e-learning module aangeboden met de drie lesmodules Afval, Grondstoffen en Voedselverspilling.	Afgerond

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2023):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
64	Organiseren 'plastic challenge'	Schrijven over de plastic challenge als 'goed voornemen'. Het grote consumeren van kerst ligt weer achter ons: nu proberen om een tijdlang plastic te vermijden.	Plasticvrij	Diverse media	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
65	Organiseren 100-100-100 actie	Landelijke campagne: 100 huishoudens 100 dagen 100% afvalvrij.	Afval verminderen en scheiden	Project 100-100-100	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
66	Informatiecampagne tweedehands kopen en verkopen	Informatie over de manieren waarop spullen in Laarbeek een tweede leven krijgen, ism met organisaties die spullen inzamelen (kringloopwinkel, kledingbank...).	Hergebruik en reparatie	Maatschappelijke organisaties	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
67	Supermarktactie	Bij supermarkten aandacht vragen voor verpakkingsplastic en alternatieven, zoals linnen broodzakjes, papieren zakken en eigen verpakkingen meenemen. Incl. campagne voor aankondigen ervan.	Plasticvrij	Supermarkten en andere winkels	Deze actie is niet opgepakt. Voornemen is om dat ook niet meer te doen omdat het geen prioriteit voor de gemeente is en er al diverse (landelijke) acties lopen m.b.t. verpakkingsmaterialen.	Afgerond
68	Grip-wagen of alternatief	Kleine hoeveelheden (moet in een shopper passen) van diverse gratis afvalstromen + puin en hout gratis aanleveren op de milieustraat (bv op 1e woensdag van de maand).	Hogere service en minder dumping	Blink	Nieuwe activiteit.	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzame Energie'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
69	Deelname werkgroep warmte MRE	We nemen actief deel aan de werkgroep warmte van de MRE om bij te dragen aan de strategievorming in de regio. Daarnaast doen we kennis op over de lokale vormgeving van de warmtetransitie.	Lokale warmtetransitie, Regionale energiestrategie (RES)	MRE-structuur RES, werkgroep warmte RES, warmtetransitiemakers provincie	We hebben structureel deelgenomen aan de werkgroep en blijven conform regionale afspraken hieraan deelnemen.	Doorlopend
70	Opstellen en uitvoeren visie op grootschalige opwek duurzame energie	De visie schetst onder welke voorwaarden projectaanvragen voor het op grote schaal opwekken van duurzame energie in Laarbeek overwogen kan worden.	Lokale stroomtransitie	N.v.t.	De visie grootschalige opwek uit 2019 is geëvalueerd en als herziening is de Lokale Energie Strategie vastgesteld (okt. 2022). Er zijn vier zonneparken onherroepelijk vergund en voor een vijfde is een aanvullende omgevingsvergunning verleend voor een aangepaste landschappelijke inpassing. Daartegen is een bezwaarschrift ingediend.	Doorlopend
71	Faciliteren kleinschalige opwek	Naast grootschalige opwek willen we ook voor individuele bedrijven en huishoudens de opwek van groene stroom stimuleren. Dit wordt meegenomen binnen de thema's duurzaam wonen en duurzaam ondernemen.	Lokale stroomtransitie	Inwoners en ondernemers	Het project De Groene Zone is succesvol afgerond. We faciliteren energiebesparing via duurzaamheidsleningen.	Doorlopend
72	Beleidsharmonisatie de Peel	In overleg met de andere Peelgemeenten wordt gezocht naar harmonisatie van energiebeleid, met nadruk op landschappelijke voorwaarden.	Regionale energiestrategie (RES)	Peelgemeenten	De RES 1.0 is vastgesteld en binnen de Peel wordt de samenwerking meer vormgegeven, bijvoorbeeld door regulier Peeloverleg en door te verdelen wie aan welke coalities deelneemt voor de uitvoering van RES-projecten.	Doorlopend

73	Project Gulden Energie	Onderzoek naar de mogelijkheden van gebruik van restwarmte uit de RWZI van Aarle-Rixtel.	Lokale warmtetransitie	Waterschap, gemeente Helmond	Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en heeft aangetoond dat het mogelijk is om een groot deel van de woningen van Aarle-Rixtel en een wijk in Helmond-Noord te verwarmen met restwarmte van de RWZI. De ontwikkelfase is inmiddels gestart.	Lopend project
74	Zoekgebied Mariahout	Onderzoek windmolens / zonneparken bij Mariahout, omgevingsdialogoog en toepassing WVG.	Lokale stroomtransitie	Inwoners en grondeigenaren	Er is een Omgevingsdialoog gevoerd waarvan de resultaten in de Raad zijn behandeld en zijn verwerkt in de herziene Lokale Energie Strategie. Vooralsnog wordt er niet ingezet op plaatsing van windmolens.	Afgerond
75	Begeiden aanvragen grootschalige opwek	In de Visie op grootschalige opwek worden pilotprojecten voor zonne- en windparks toegestaan. Deze worden beoordeeld en begeleid bij de uitvoering, inclusief participatietraject met omwonenden / inwoners.	Lokale stroomtransitie	Initiatiefnemers, omwonenden	Inmiddels zijn vier vergunningen voor zonneparken onherroepelijk en is voor een vijfde een aanvullende omgevingsvergunning verleend voor een aangepaste landschappelijke inpassing. Daartegen is een bezwaarschrift ingediend. De nieuwe Lokale Energie Strategie staat onder strenge voorwaarden nieuwe aanvragen toe.	Doorlopend
76	Evaluatie en evt. aanpassing Visie grootschalige opwek	Na de eerste resultaten met projecten die op basis van de Visie op grootschalige opwek worden toegestaan, wordt de visie geëvalueerd en eventueel herzien.	Lokale stroomtransitie	N.v.t.	De Visie is geëvalueerd en op basis daarvan is de Lokale Energie Strategie vastgesteld in de raad.	Afgerond
77	Uitvoering RES	Implementatie van de energietransitie in Laarbeek op basis van de RES.	Lokale warmtetransitie, Lokale stroomtransitie, Regionale energiestrategie (RES)	21 MRE-gemeenten, Enexis, provincie	De uitvoering van de RES op lokaal niveau vindt plaats parallel aan het opstellen van de RES. In Laarbeek hebben we op alledrie de onderwerpen binnen de RES - energiebesparing, duurzame opwek elektriciteit en duurzame warmte - projecten lopen.	Doorlopend
78	Uitvoeringsprogramma omgevingsfonds	Opstellen van een programma voor de besteding van de middelen uit het omgevingsfonds die de gemeente ontvangt uit de exploitatie van de 5 te realiseren zonneparken.	Lokale stroomtransitie	Bewoners(groepen), dorpsraden, IVN	Via een ontwerptraject met betrokken organisaties is het fonds vormgegeven en daarna door de raad ingesteld.	Afgerond
79	Opstellen en vaststellen RES 2.0	We participeren in de totstandkoming van de RES 2.0.	Regionale energiestrategie (RES)	21 MRE-gemeenten, Enexis, provincie	We participeren in de RES door zitting in het programmateam (ambtelijk) en de stuurgroep (bestuurlijk) en het vooroverleg in de Peel. Over de RES is in de zomer van 2023 een uitgebreide voortgangsrapportage opgeleverd.	Lopend project
80	Dorpsplan warmtetransitie Mariahout	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Mariahout.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, Zorg om het Dorp, Buurkracht, Provincie	We nemen, samen met 7 andere gemeenten, deel aan Sociale Innovatie Energietransitie 2 dat wordt geleid door de provincie en Buurkracht. In dat traject wordt een dorpsplan voor Mariahout opgesteld.	Lopend project

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2023 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
81	Uitvoeringsplan energiebesparing	Opstellen en uitvoeren van een plan voor energiebesparing door inwoners en bedrijven.	Lokale warmtetransitie Lokale stroomtransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, Dorpsraad	Er wordt geen apart uitvoeringsplan opgesteld maar er zijn verschillende energiebesparingsacties die van start gaan zoals: De Groene Zone Isoleren en het Nationaal Isolatieprogramma. Hiervoor zijn landelijke subsidies aangevraagd en toegekend.	Nieuw
82	Week van de duurzaamheid	organiseren activiteiten rondom de verschillende duurzaamheidsthema's, o.a. voor kick-off plan energiearmoede en -besparing, en aandacht vragen voor Duurzaamheidsfonds.	Meerdere	Meerdere	We organiseren in oktober 2023 een 'week van de duurzaamheid' met verschillende activiteiten over de verschillende duurzaamheidsthema's.	Nieuw
83	Dorpsplan warmtetransitie Aarle-Rixtel	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Aarle-Rixtel.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, dorpsraad, projectteam Gulden Energie	De ontwikkelfase wordt in 2023 opgestart waarna het dorpsplan wordt opgesteld.	Nieuw
84	Omgevingsfonds Duurzaamheid	Begeleiden en beoordelen projecten die bekostigd worden uit het omgevingsfonds dat gekoppeld is aan de exploitatie van de zonneparken.	Lokale stroomtransitie	Bewoners(groepen), dorpsraden, IVN	Dit is gestart in 2023. Een eerste aanvraag is inmiddels toegekend.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2023):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
85	Dorpsplan warmtetransitie Lieshout	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Lieshout.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, dorpsraad	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
86	Dorpsplan warmtetransitie Beek en Donk	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Beek en Donk.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, dorpsraad	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzame Gemeentelijke Organisatie'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
87	Communicatie & PR	De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om de verduurzamingsopgave. Iedereen zal hierin zijn steentje moeten bijdragen. Om haar inwoners te motiveren, zal de gemeente zelf ook actie moeten ondernemen.	Voorbeeldfunctie	Diverse media	Periodiek communiceert de gemeente actief over duurzaamheidsonderwerpen of haar eigen duurzame gedrag. Dit gebeurt via social media, onze website en via de MooiLaarbeekkrant. In de MooiLaarbeekkrant zijn in 2022 vier themapagina's verschenen onder het motto 'Laarbeek schittert duurzaam'. We continueren deze communicatievormen in 2023.	Doorlopend

88	Uitvoeren maatregelen energiescans via MJOP	In het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) wordt een route uitgestippeld waarin duidelijk wordt wanneer welke gebouwen zoveel mogelijk zijn verduurzaamd, welke acties daarvoor moeten worden genomen en hoeveel dit zal kosten. Bij uitvoering ook zichtbaar maken voor inwoners.	Vastgoed, Voorbeeldfunctie	Beheerders, aannemers	De Routekaart voor verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is gereed en in de raadsvergadering van 9 februari 2023 geformaliseerd. Samen met het Ontzorgingsloket van de Provincie Noord-Brabant is de aanpak inmiddels opgestart voor verduurzaming van 7 panden. De intentieovereenkomst voor dit samenwerkingsverband is op 30 november 2022 door beide partijen ondertekend. Zodra de uitvoeringskeuzes in de verduurzamingsopgave inzichtelijk zijn zullen deze worden voorgelegd aan de raad.	Lopend project
----	---	---	----------------------------	-----------------------	--	----------------

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2023 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
89	Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)	De gemeente stelt hierin doelstellingen die verder gaan dan het toepassen van de minimumeisen. Drie focuspunten hierin: CO ₂ reductie, milieuvriendelijk materiaalgebruik en afvalloze organisatie.	Inkoop	BIZOB, PIANOo, leveranciers	De opvolger van MVI is Maatschappelijk Verantwoord Opdracht geven en Inkopen (MVOI). De gemeente Laarbeek gaat geen MVOI-actieplan maken, wat niet wil zeggen dat we niet proberen zo duurzaam mogelijk opdracht te geven en in te kopen. Het inkoopbeleid zal in 2023 worden herzien. De belangrijkste aanpassing van het inkoopbeleid zal betrekking hebben op onze ambitieniveaus met betrekking tot de diverse thema's van het MVOI. In 2023 bekijken we welke inkoopdoelen en -ambities voor de komende periode benoemd worden.	Lopend project
90	Werksessies duurzaam inkopen	Drie werksessies waarin de voortgang van de inkoopdoelstellingen worden besproken. Enerzijds met als doel om de voortgang te bewaken, anderzijds met het doel om blijvende aandacht voor dit doel te vragen in de organisatie.	Inkoop	Onder verantwoordelijkheid van gemeentelijk projectleider MVI	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2023):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2023
91	Duurzame mobiliteit belonen	Belonen van werknemers die duurzaam reizen, bijv. door vergoeden van OV / fiets.	Mobiliteit	Medewerkers	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
92	Duurzaam gedrag stimuleren	Acties rondom bijv. printgedrag, koffiebekertjes, plastic gebruik, lichten uitdoen, computer niet op standby en dergelijke voor duurzamer werkgedrag.	Werkgedrag	Medewerkers	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit